

Η ΜΟΡΦΗ ΤΗΣ ΜΑΝΑΣ
ΣΤΗΝ ΕΙΚΑΣΤΙΚΗ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ,
ΣΤΟ ΘΕΑΤΡΟ , ΣΤΗ ΜΟΥΣΙΚΗ

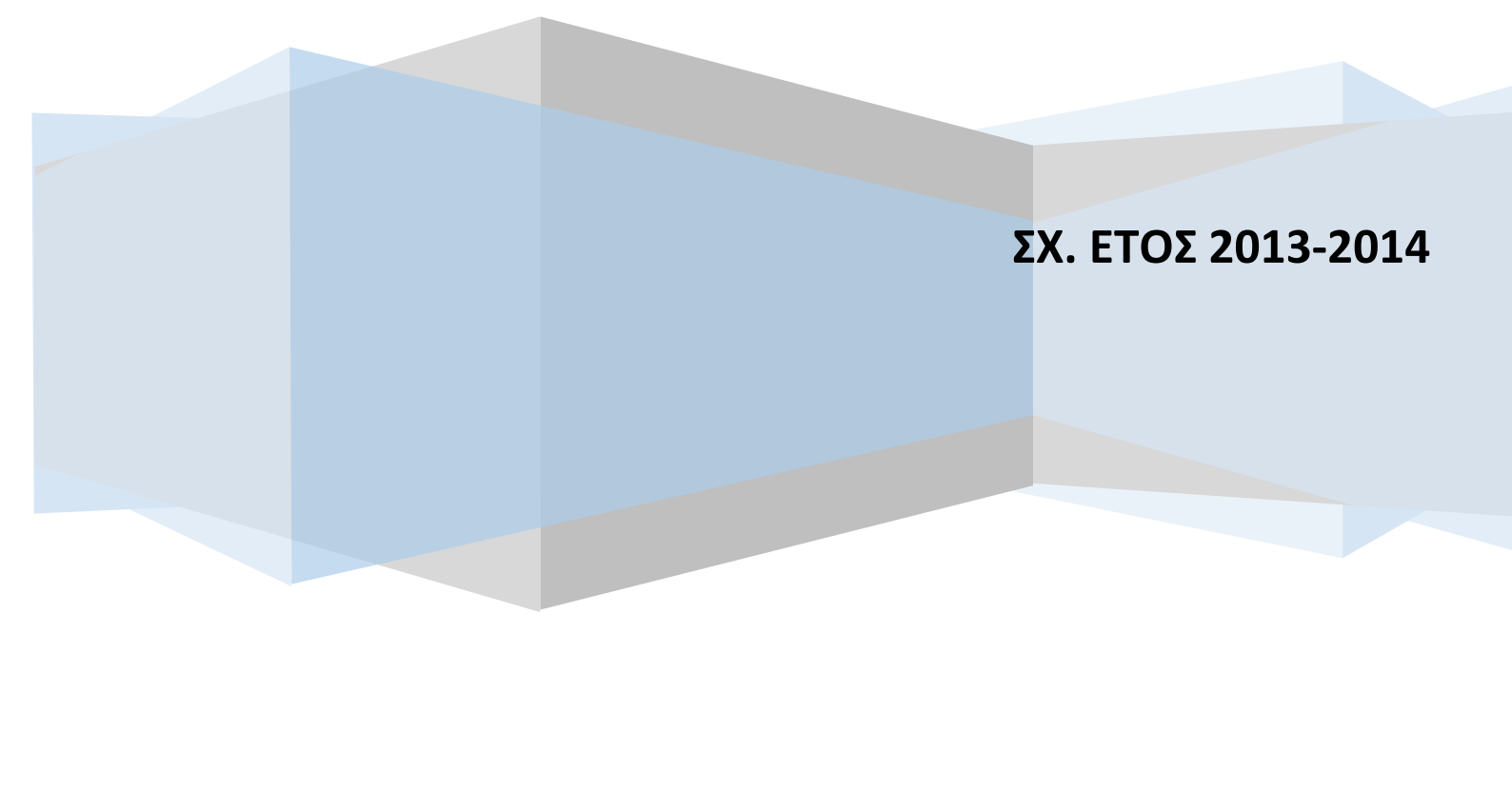
ΕΡΓΑΣΙΑ ΤΩΝ ΜΑΘΗΤΡΙΩΝ:

ΦΑΣΟΥΛΗ ΦΩΤΕΙΝΗ

ΡΙΖΟΥ ΙΡΙΣ

ΣΑΟΥΓΚΟΥ ΓΙΟΛΑΝΤΑ

Α΄ ΛΥΚΕΙΟΥ

ΣΧ. ΕΤΟΣ 2013-2014

Η ΜΟΡΦΗ ΤΗΣ ΜΑΝΑΣ ΣΤΗΝ ΕΙΚΑΣΤΙΚΗ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ

Η μάνα στην τέχνη

- **Προϊστορία**

Μια μητέρα-θεά, αρχέτυπο σύμβολο της ευγονίας και της ευκαρπίας, λάτρευε ο άνθρωπος από την πιο βαθιά προϊστορία. Οι παλαιολιθικές «Αφροδίτες» και τα νεολιθικά ειδώλια, οι στεατοπυγικές μορφές με τις πλούσιες καμπύλες διασώζουν την εικόνα της μητέρας θεάς που συμπύκνωνε σε ένα σύμβολο την ευκαρπία της φύσης και τη γονιμότητα που εξασφάλιζε την επιβίωση του ανθρώπινου γένους. Τα κομψά κυκλαδικά ειδώλια από διάφεγγο μάρμαρο των νησιών, με τα τονισμένα γενετήσια μέλη και με τα σταυρωμένα χέρια πάνω στην εύγλωττη καμπύλη της κοιλιάς, φαίνεται να συνδέονται με την ίδια λατρεία.

- **Κλασσικά χρόνια**

Στα κλασσικά χρόνια, στον Όλυμπο, στο ουράνιο δωδεκάθεο, η διπλή ιδιότητα της μητέρας θεάς διασπάται: η Αφροδίτη, θεά του έρωτα, με την πάνδημη ιδιότητά της, γίνεται σύμβολο της ευγονίας. Στις εράσιμες κλασσικές απεικονίσεις της, οι ανθηρές καμπύλες, τα γλαφυρά στήθη, και πολύ συχνά οι ίδιες οι χειρονομίες, που δεν έχουν σκοπό να κρύψουν αλλά να τονίσουν τα ευγονικά μέλη, υπογραμμίζουν τη μητρική της ιδιότητα.

- **Πρώτα χριστιανικά χρόνια**

Η Παναγία, η μεγάλη Μητέρα της χριστιανικής θρησκείας, συγκέντρωσε στο πρόσωπό της όλους τους συμβολισμούς των προχριστιανικών μορφών λατρείας. Η Θεοτόκος εξυψώνει το μυστήριο της γέννησης, και κυρίως την ιερότητα της σχέσης μητέρας παιδιού και την ανάγει σε τραγικό σύμβολο θείου πάθους με απηχήσεις από την αρχαία τραγωδία. Ο πόνος της Παναγίας γίνεται πανανθρώπινο σύμβολο και παραμυθία για την πάσχουσα χριστιανική ανθρωπότητα.

Η παράδοση αποδίδει την πρώτη εικόνα της Θεοτόκου στον Ευαγγελιστή Λουκά και υποτίθεται ότι σ' αυτό το θρυλικό πρότυπο ανάγονται όλες οι απεικονίσεις της Παναγίας που ακολούθησαν. Οι βυζαντινοί τεχνίτες κατάφεραν να δημιουργήσουν μια αρχέτυπη μορφή που κωδικοποίησε σ' ένα συμπυκνωμένο συμβολισμό τα χαρακτηριστικά της πνευματικότητας, της άφατης και άδηλης θλίψης, της ευσπλαχνίας και μαζί της ανθρώπινης τρυφερότητας της μάνας προς το τέκνο της.

- Αναγέννηση

Η Αναγέννηση εξανθρώπισε το δόγμα και οι καλλιτέχνες, για να απεικονίσουν τη Θεοτόκο, εμπνέονται πλέον από την καθημερινή ζωή. Πραγματικά μοντέλα, ωραίες νέες γυναίκες και ροδαλά νήπια, που έχουν ως πρότυπό τους αρχαίους ερωτιδείς, ποζάρουν στους ζωγράφους και στους γλύπτες. Από τις εικόνες των

καλλιτεχνών της Αναγέννησης δεν απουσιάζει βέβαια η πνευματικότητα και η ιερότητα. Η αναζήτηση των κατάλληλων προτύπων, οι τελετουργικές στάσεις, τα εμβληματικά χρώματα και οι φωτισμοί αναπληρώνουν τη χαμένη ιερότητα που ενυπήρχε στην κωδικοποιημένη τέχνη των βυζαντινών ζωγράφων. Οι Παναγίες του γλύπτη Ντονατέλλο ή των ζωγράφων Μαντένια, Μποτιτσέλλι, Τζοβάνι Μπελλίνι, Ραφαέλλο δεν μας εμπνέουν λιγότερο σεβασμό από μια βυζαντινή Παναγία.

Μια πιο οικεία τρυφερότητα έχει αντικαταστήσει σ' αυτές τις εικόνες το δέος που μας κυριεύει ενώπιον μιας αυστηρής βυζαντινής εικόνας της μητέρας του Θεού. Η δυτική θρησκευτική τέχνη συνέχισε και στους επόμενους αιώνες να εμπνέεται από την πραγματική ζωή, ανατρέχοντας πάντοτε σε ζωντανά μοντέλα για να απεικονίσει την Παναγία, προσαρμόζοντας το ύφος των έργων στην κυρίαρχη τεχνοτροπία κάθε εποχής.

Σε όλη τη διαδρομή της δυτικής τέχνης ένας ζωγράφος ξεχωρίζει για την υψηλή πνευματικότητα των μορφών του και ιδιαίτερα για τον τρόπο που απέδωσε το «μακάριο πένθος» που σφραγίζει τα νεανικά χαρακτηριστικά της Παναγίας, ο El Greco, ο Δομήνικος Θεοτοκόπουλος.

Η δημιουργία ενός αρχετύπου, μιας γυναικείας μορφής με ευγενή, αβρά, λεπτά, χαρακτηριστικά, με μεγάλα μάτια και μικρό στόμα, που αποπνέει έντονη πνευματικότητα και επαναλαμβάνεται σε όλες τις απεικονίσεις της Θεοτόκου, μαρτυρεί τη βυζαντινή καταγωγή της τέχνης του Κρητικού ζωγράφου.

- **Ελληνική παράδοση**

Στην ελληνική παράδοση η θέση της γυναίκας και ιδιαίτερα της μητέρας είναι ξεχωριστή. Η γυναίκα είναι ο στυλοβάτης της οικογένειας σε μια κοινωνία που βασίζει την επιβίωσή της στην αγροτική, κτηνοτροφική και ναυτική οικονομία. Ο άνδρας, ιδιαίτερα στη νησιωτική Ελλάδα και στις ποιμενικές κοινότητες, απουσιάζει από την εστία για μακρά διαστήματα και η γυναίκα οφείλει να στηρίζει τον οίκο επωμιζόμενη και το ρόλο του απόντος αρχηγού της οικογένειας. Οικοκυρά, οικονόμος και παιδαγωγός, η Ελληνίδα μητέρα αναπτύσσει ποικίλες δραστηριότητες και αποκαλύπτει σύνθετες δεξιότητες και αρετές που χαλυβδώνουν το χαρακτήρα της και την κάνουν αξιосέβαστο μέλος της κοινότητας και λατρευτό πρότυπο αφοσίωσης και αυταπάρησης για τα παιδιά της. Αυτή την αρχέτυπη Ελληνίδα μάνα ύμνησαν οι ποιητές μας και απαθανάτισαν οι καλλιτέχνες μας.

- **Νεότερη εποχή**

Το θέμα της μητρότητας απαντά στον 19ο αιώνα σε τρεις θεματικές ενότητες: στην προσωπογραφία, την ηθογραφία και τη θρησκευτική ζωγραφική, η οποία, είτε συνεχίζει εξασθενημένη με τη βυζαντινή παράδοση, είτε την εκσυγχρονίζει σύμφωνα με τα δυτικά πρότυπα, ιδιαίτερα στην Επτανησιακή σχολή. Οι ομαδικές προσωπογραφίες που απεικονίζουν συμπλέγματα με μητέρες και παιδιά έχουν αστικό χαρακτήρα και εμπνέονται τις περισσότερες φορές από τις στημένες πόζες των πρώιμων φωτογραφιών σε στούντιο. Με τη φωτογραφία συμβαίνει τούτο το παράδοξο: οι πρώτοι φωτογράφοι εμπνέονται από τους ζωγράφους, λόγω και του μακρού χρόνου ακίνητης πόζας που επιβάλλουν οι πρωτόγονες φωτογραφικές κάμερες, ενώ πάλι οι ζωγράφοι επηρεάζονται από τις σκηνοθετημένες άκαμπτες στάσεις και συνθέσεις που επινοούν οι φωτογράφοι. Έτσι, το πορτρέτο χάνει την πρωτοτυπία, το ψυχολογικό βάθος και τη συμπύκνωση χρόνου που διέθεταν τα ανάλογα έργα ζωγράφων όπως ο Τιτσιάνο, ο Βελάσκεθ, ο Ρέμπραντ, για να αναφέρουμε μόνο μερικά επιφανή παραδείγματα. Παρ' όλα αυτά μερικοί ζωγράφοι της Σχολής του Μονάχου έδωσαν έξοχα παραδείγματα, όπου το βαθύ αίσθημα που συνδέει μητέρες και παιδιά βρίσκει τον τρόπο να εκφραστεί, παρακάμπτοντας μικροαστικές συμβάσεις και ακαδημαϊκούς τύπους. Σ' αυτόν τον τομέα διέπρεψε ο Γεώργιος Ιακωβίδης, έξοχος τεχνίτης και διεισδυτικός εκφραστής της ψυχολογίας του παιδιού και των πολύπλοκων σχέσεων του με τη μητέρα αλλά και με την Τρίτη ηλικία, τους παππούδες και τις γιαγιάδες.

Ας δούμε δύο χαρακτηριστικά έργα του γενάρχη της Σχολής του Μονάχου Νικηφόρου Λύτρα:

Το ψαριανό μοιρολόι
(πριν από το 1888)

Επιστροφή από το πανηγύρι της Πεντέλης (π. 1865-1872)

Στο πρώτο, όπου ο θρήνος γύρω από το σκούφο του χαμένου στη θάλασσα ναυτικού ανακαλεί σκηνή αρχαίας τραγωδίας, κορυφαία του χορού, κορυφαία του θρήνου και τραγική φιγούρα είναι η μάνα, ενώ ο πατέρας, συντετριμμένος χωρίς άλλο και αυτός, κάθεται σιωπηλός παράμερα.

Στο δεύτερο έργο, που αντίθετα από το ελεγειακό ύφος του πρώτου έχει χαρούμενο και ανεκδοτολογικό χαρακτήρα, η προπορευόμενη γυναίκα φαίνεται να σηκώνει όλα τα βάρη της οικογένειας, ενώ ο άνδρας, παίζει αμέριμνος το μαντολίνο του έφιππος, στο γαιΐδουράκι.

Ο Νικόλαος Γύζης, ο κορυφαίος εκπρόσωπος της Σχολής του Μονάχου, υψώνει ένα δοξαστικό ύμνο στην Ελληνίδα μητέρα. Τόσο εκείνος όσο και ο δάσκαλος και φίλος του Νικηφόρος Λύτρας κατάγονταν από την Τήνο, είχαν γνωρίσει το ρόλο της μάνας στη νησιωτική κοινωνία, και διατήρησαν μια ζωντανή και τρυφερή ανάμνηση από τα παιδικά τους χρόνια.

Στη γνωστή σύνθεση με τους Αρραβώνες των παιδιών (1877), πρωταγωνιστούν οι μανάδες, όχι μόνο των απορημένων παιδιών που μνηστεύονται, αλλά και η τρυφερή μικρομάνα με το λίκνο αριστερά στη σύνθεση.

Στο Τάμα (1886), μια απελπισμένη μάνα ενθαρρύνει και υποβαστάζει την κόρη που εξασθενημένη καταρρέει στο δρόμο προς το ξωκλήσι, όπου προορίζει το τάμα μιας πληγωμένης καρδιάς.

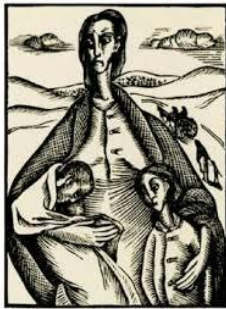

Στην Ψυχομάνα μια νεαρή μητέρα αφήνει το μωρό της που θήλαζε για να προσφέρει το γάλα της στο μαυροντυμένο ορφανό που της έχει φέρει η μελανηφορούσα επίσης μεγάλη του αδελφή.

Στις σκηνές με την οικογένειά του, όπως το Κου-κου (1882), ο Γύζης αφήνει να ξεχυθεί όλη του η τρυφερότητα προς τη γυναίκα του και τα παιδιά του. Στα μέλη της οικογένειάς του αφιέρωσε εξάλλου υπέροχα, διεισδυτικά πορτρέτα.

Στα μεταπολεμικά χρόνια όταν το θέμα της μητρότητας επανέρχεται στην τέχνη, παίρνει την μορφή αρχέτυπου συμβόλου. Παραδείγματα αποτελούν οι μητρότητες καλλιτεχνών όπως οι χαρακτες Τάσος και Βάσω Κατράκη ή ζωγράφων όπως ο Σικελιώτης.

Ιδιαίτερα οι μητέρες της Βάσως, τοτεμικές, αρχαϊκές, αλληλέγγυες με τα παιδιά που προστατεύουν, ανάγονται σε πανανθρώπινα σύμβολα των δεινών που γνώρισε η ανθρωπότητα από τα παράλογα πάθη των πολέμων και των διωγμών. Έτσι η μοντέρνα τέχνη συναντά και πάλι το συμβολισμό της βυζαντινής εικόνας, της βυζαντινής Παναγίας. Δεν είναι άλλωστε τυχαίο ότι η μοντέρνα τέχνη επανεκτίμησε τη βυζαντινή παράδοση και άντλησε διδάγματα από αυτήν. Ανάμεσα στους καλλιτέχνες που ύμνησαν τη Μάνα ξεχωρίζει ένας από τους μεγαλύτερους γλύπτες του 20ού αιώνα, ο Χρήστος Καπράλος. Στην ελεύθερη δημιουργία του, ιδιαίτερα στον ορείχαλκο, αλλά και στις άπειρες τερακότες που έπλασε, το σύμπλεγμα μάνας και παιδιού παίρνει αφηρημένο και αρχετυπικό χαρακτήρα. Εδώ ο γλύπτης ενδιαφέρεται μόνο να αποδώσει με τις γλυπτικές φόρμες, με τις στάσεις, τις χειρονομίες, τη σύνθεση, το βαθύτερο νόημα αυτού του δεσμού.

Η ΜΟΡΦΗ ΤΗΣ ΜΑΝΑΣ ΣΤΟ ΘΕΑΤΡΟ

«Η θάλασσα, τα δάκρυα και η κοιλιά της μάνας έχουν την ίδια γεύση»

Η μάνα ως κεντρικό πρόσωπο στη ζωή κάθε ανθρώπου επηρέασε σ όλες τις εποχές κάθε είδους καλλιτεχνική δημιουργία.

Η μορφή της μάνας με τις ποικίλες όψεις και ταυτότητές της δεσπόζει και στο θέατρο

Ήδη από την πρώτη εμφάνιση του θεάτρου στην αρχαία Ελλάδα συγκλονιστικές μορφές μάνας παρουσιάστηκαν στη σκηνή ιδιαίτερα μέσα στα έργα του Ευριπίδη.

Η συντριβή της μητέρας, που εκδηλώνεται με ικεσίες και με γοερό θρήνο όταν βλέπει να χάνονται όλα τα παιδιά της από τα δεινά του πολέμου αποτυπώνεται έξοχα στην «Εκάβη»

Η τραγωδία «Μήδεια» αναφέρεται στην πάλη ανάμεσα στη ζήλια και στη μητρική στοργή, μια πάλη στην οποία η ζήλια αποδεικνύεται πιο δυνατή.

Γενικά μορφές μάνας έχουν διασωθεί από το αρχαίο θέατρο και έχουν επηρεάσει μέχρι σήμερα πολλούς κλάδους της επιστήμης. Π.χ.: η Ιοκάστη η μητέρα του Οιδίποδα, η Κλυταιμνήστρα η γυναίκα του Αγαμέμνονα.

Σύγχρονη εποχή

Στο παγκόσμιο θέατρο έχουν γραφεί πάρα πολλά έργα εμπνευσμένα από την καταλυτική παρουσία της μάνας στη ζωή του κάθε ανθρώπου ξεχωριστά αλλά και του κοινωνικού συνόλου. Ιδιαίτερα στην ελληνική κοινωνία, η μορφή της μητέρας κατέχει κεντρική θέση, αφού συνοψίζει τις ιδέες της συνέχειας, της ασφάλειας, της θυσίας, της προσφοράς, της άνευ όρων αγάπης.

Έτσι έργα που παίχτηκαν πολλές φορές από ελληνικούς θιάσους είναι:

« Ο ματωμένος γάμος» του Λόρκα.

Υπόθεση: Η Μάνα, πικραμένη από το θάνατο του συζύγου και του μεγαλύτερου γιου της από το χέρι των Felix, δίνει την ευχή της στο μικρότερο γιο της για να παντρευτεί μια κοπέλα που ζει κοντά στην πόλη και δηλώνει την επιθυμία της να δει εγγόνια. Μια γειτόνισσα συζητάει με

τη Μάνα και της αποκαλύπτει πως η Νύφη ήταν παλιά αρραβωνιασμένη με το Λεονάρντο, συγγενή των Felix που σκότωσαν την οικογένειά της. Ο Λεονάρντο είναι τώρα παντρεμένος με την ξαδέρφη της Νύφης και μένει μαζί με τη γυναίκα του και την πεθερά του. Όταν γυρίζει σπίτι από τη δουλειά, τις ακούει να νανουρίζουν το μικρό γιο του. Όταν ένα μικρό κορίτσι καταφτάνει και τους λέει τα νέα για τις προετοιμασίες του γάμου του Γαμπρού με τη Νύφη, ο Λεονάρντο όλο οργή ορμάει έξω από το σπίτι. Η Μάνα επισκέπτεται το σπίτι της Νύφης, όπου συζητά μαζί της και με τον Πατέρα της. Η Υπηρέτρια μένει κάποια στιγμή μόνη με τη Νύφη, την πειράζει για τα δώρα του Γαμπρού, ενώ της αποκαλύπτει ότι ο Λεονάρντο έρχεται τα βράδια κάτω από το παράθυρό της. Εκείνο το βράδυ, τη συναντά και της εκμυστηρεύεται τον πόθο του και το λόγο που δεν την παντρεύτηκε παλιότερα. Η Νύφη επιχειρεί να τον κάνει να σωπάσει, αλλά δεν αρνείται ότι ακόμα έχει αισθήματα γι' αυτόν. Η υπηρέτρια διώχνει το Λεονάρντο, ενώ καταφτάνουν οι καλεσμένοι για το γάμο. Όλοι κατευθύνονται προς την εκκλησία, ενώ η Νύφη ικετεύει το Γαμπρό να την προστατέψει.

Μετά το γάμο, όλος ο κόσμος γυρίζει στο σπίτι της Νύφης για το γαμήλιο γλέντι. Εκεί, αναζητούν τη Νύφη και το Λεονάρντο, αλλά ανακαλύπτουν ότι το έσκασαν με το άλογο. Ο Γαμπρός εξοργισμένος βγαίνει να

κυνηγήσει και να σκοτώσει το Λεονάρντο, ενώ η Μάνα διατάζει όλους τους καλεσμένους να χωριστούν σε ομάδες και να ψάξουν το ζευγάρι.

Στο δάσος, όπου βρίσκονται ο Λεονάρντο και η Νύφη, εμφανίζονται τρεις Ευλοκόποι που συζητούν τα γεγονότα, λέγοντας ότι το ζευγάρι θα ανακαλυφθεί μόλις βγει το φεγγάρι και φωτίσει το δάσος. Το Φεγγάρι εμφανίζεται σαν χαρακτήρας και σε ένα μονόλογο πενθεί την μοναξιά του και δηλώνει την επιθυμία του να χυθεί αίμα, προκειμένου να τιμωρήσει τους ανθρώπους που το άφησαν έξω από τα σπίτια τους. Ρίχνει το φως του στο δάσος, ενώ συνοδεύεται από μια ζητιάνα, που είναι ο Θάνατος προσωποποιημένος: μαζί συμφωνούν το θάνατο των ζηλιάρηδων ανδρών.

Ο Γαμπρός μαζί με μια κοπέλα ψάχνουν στο σκοτεινό δάσος. Τους εμφανίζεται ο Θάνατος, σαν γριά ζητιάνα και τους λέει ότι θα τους οδηγήσει στο Λεονάρντο. Λίγο πιο μακριά, ο Λεονάρντο και η Νύφη αγκαλιάζονται και σκέφτονται το μέλλον τους, ρομαντικοί αλλά με ένα ασίγαστο και σκοτεινό πάθος ο ένας για τον άλλο. Ακούγονται βήματα: πλησιάζει ο Γαμπρός με το Θάνατο, ο Λεονάρντο φεύγει από τη σκηνή και δυο κραυγές ακούγονται μες στο σκοτάδι.

Πίσω στην πόλη, οι γυναίκες έχουν μαζευτεί κοντά στην εκκλησία και συζητούν για τα γεγονότα. Ο θάνατος εμφανίζεται σαν ζητιάνα και δηλώνει ότι θάνατος απλώθηκε στο δάσος. Θυμωμένη και πικραμένη η Μάνα βλέπει τη Νύφη να γυρίζει, με το νυφικό της γεμάτο αίματα από τους δυο άνδρες που αλληλοσκοτώθηκαν στο δάσος. Η Μάνα την ανακηρύσσει πόρνη και πάει να τη σκοτώσει, αλλά τελικά απομακρύνεται και προσεύχεται. Η αυλαία πέφτει, όσο η Νύφη και η Μάνα απαγγέλλουν την τραγωδία του Ματωμένου Γάμου.

Το έργο είχε δημοσιευτεί ήδη το 1945 με τον τίτλο **Ματωμένα Στέφανα**, σε μετάφραση Γιώργου Σεβαστίκογλου. Παρουσιάστηκε στην Ελλάδα για πρώτη φορά σε παράσταση στις [8 Απριλίου 1948](#) από το Θέατρο Τέχνης, σε σκηνοθεσία Καρόλου Κουν, μετάφραση Νίκου Γκάτσου, σκηνικά του Γιάννη Τσαρούχη και μουσική και τραγούδια του Μάνου Χατζιδάκι. Τη Νύφη ερμήνευσε η Έλλη Λαμπέτη και το Λεονάρντο ο Βασίλης Διαμαντόπουλος.

Έκτοτε το έργο ανεβαίνει συνεχώς στις θεατρικές σκηνές της χώρας.

Ιδιαίτερα αγαπημένο έργο στην ελληνική σκηνή είναι και το «**μάννα κουράγιο**» του **Μπέρτολ Μπρεχτ**

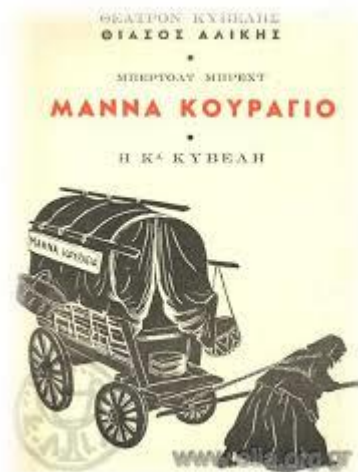
Ο Μπέρτολτ Μπρεχτ γράφει το αντιπολεμικό αυτό αριστούργημα στο διάστημα του μεσοπολέμου, εκφράζοντας μια κραυγή αγωνίας για τον επερχόμενο Β' Παγκόσμιο Πόλεμο.

Η Άννα Φίρλιγκ, γνωστή με το όνομα Μάνα Κουράγιο, κεντρικός χαρακτήρας του έργου, δεν είναι μια συνηθισμένη ηρωίδα. Πρόκειται για μια γυρολόγισσα που με τον αραμπά της, μαζί και τα τρία παιδιά της, περιφέρεται στα πεδία των μαχών της ρημαγμένης Ευρώπης. Πουλάει τρόφιμα, ποτά και βασικές προμήθειες στα αντίπαλα στρατόπεδα, για να επιβιώσει και να προστατεύσει τα παιδιά της. Αυτή η πλευρά της, προκαλεί τη συμπάθειά μας. Ο συγγραφέας όμως δε μας θέλει να αγνοήσουμε την άλλη της πλευρά. Η Μάνα Κουράγιο μιλά για τον πόλεμο σαν να ήταν ευλογία και επιβιώνει σαν επιχειρηματίας, εκμεταλλευόμενη τον πόλεμο. Με το δικό της τρόπο, κάνει δηλαδή, εκείνο που κάνουν οι στρατοί: επιβιώνουν σε βάρος των άλλων.

Η Μάνα Κουράγιο τριγυρνά από χώρα σε χώρα ακολουθώντας στρατιωτικά τάγματα στην περίοδο του 30ετούς πολέμου (1618-1648). Δεν είναι με το μέρος κανενός παρά μόνο με το μέρος του εμπορικού κέρδους. Ο πόλεμος γι' αυτήν είναι μια ευκαιρία να αγοράζει φθηνά και να πουλά ακριβά.

Το μήνυμα είναι απλό και σαφές. Ο πόλεμος είναι μια μηχανή που συνθλίβει τους πάντες εκτός από εκείνους που βρίσκονται στην κορυφή. Η Μάνα Κουράγιο όπως κάθε μάνα, προσπαθεί να προφυλάξει τα παιδιά της από τα δεινά του πολέμου και κάνει το παν για να εμποδίσει τη στρατολόγηση των γιων της.

Από την άλλη όμως, η ίδια και η οικογένειά της ζουν από αυτόν τον πόλεμο! Από την αρχή κιόλας του έργου ένας λοχίας θα την προειδοποιήσει πως, «αν θέλεις από τον πόλεμο να ζήσεις, τον οβολό σου μην του τότε στερήσεις». Έχει μάλιστα εκπαιδεύσει και τα τρία παιδιά

της να δρουν όπως εκείνη, χωρίς όμως να υπολογίζει τη διαφορά που μπορεί να κάνει η ξεχωριστή προσωπικότητα του καθενός ακόμα και με τραγικές συνέπειες.

Τα παιδιά της σκοτώνονται κάθε φορά που εκείνη λείπει σε δουλειές. Ο ένας της γιος μάλιστα, σκοτώνεται απ' τους στρατιώτες γιατί αρνείται να παραδώσει στους αντιπάλους το ταμείο που του είχε εμπιστευθεί ο στρατηγός και γιατί την ύστατη στιγμή, τότε που ακόμα διαπραγματεύεται η ζωή του με αντίτιμο το χρήμα, η μάνα του παζαρεύει για να δώσει όσο το δυνατό λιγότερα.

Ο δεύτερος εκτελείται σ' ένα σύντομο διάλειμμα ειρήνης.

Η μουγκή κόρη της Κατρίν, τολμάει να χτυπήσει το ταμπούρλο για να ειδοποιήσει τη μάνα της και την πόλη ότι επίκειται επίθεση απ' τον εχθρό και το πληρώνει με τη ζωή της.

Η Μάνα Κουράγιο μένει μόνη να σέρνει τον αραμπά της τραγουδώντας:

«Στην ήττα ή στη νίκη
όλοι βγαίνουνε χαμένοι.

Ντυμένοι κουρέλια, τρώγοντας ακαθαρσίες,

Λέμε σφίγγοντας τα δόντια:

Ένα θαύμα

πρέπει να γίνει, ας μείνουμε στις γραμμές μας!»

“Η μαμά μου ποτέ δεν πεθαίνει”, σε σκηνοθεσία **Δημήτρη Καρατζιά**.

Στους σύντομους μονόλογους, έντεκα γυναίκες αφηγούνται, θυμούνται, ξαναζούν, μιλούν για τις σχέσεις τους με τις μητέρες και τις κόρες τους, αποκαλύπτοντας τον τόσο καθοριστικό αυτό δεσμό σε όλο του το μεγαλείο. **Σκληρά**

μα και βαθιά ανθρώπινα, αστεία και ταυτόχρονα απολύτως συγκινητικά, τα μονόπρακτα σοκάρουν με την αφοπλιστική ειλικρίνεια που οι γυναίκες αυτές εξομολογούνται τις σπαρακτικές ιστορίες τους.

Έντεκα γυναίκες, διαφορετικής ηλικίας, κατάστασης, διανοητικού επιπέδου, κοινωνικής και οικονομικής θέσης, αφηγούνται ιστορίες με τις μάνες ή τις κόρες τους. Για τις γυναίκες, ο δεσμός μητέρας-κόρης είναι καθοριστικός. **Είτε αβάσταχτος είτε ευλογημένος**. Στην πρωταρχική του δομή, αναζητείται η αγάπη. Η ανάγκη της, η αγωνία της, η παρουσία ή η απουσία της, η επιβεβαίωση, η απόδειξη της ύπαρξής της ή όχι, είναι καταλυτική για την ύπαρξη τους. Για την ακρίβεια είναι ζήτημα ζωής και θανάτου. Κυριολεκτικά ή μεταφορικά.

ΔΟΥΛΕΙΑ
THEATRE PALACE

πισινιδιος.com

Η Claire Castillon βουτάει στην σκοτεινή πλευρά της πολύπλοκης αυτής σχέσης, και με απίστευτη ικανότητα αποκαλύπτει μέσα από τις ιστορίες της, τον ομφάλιο λώρο που δεν κόβεται εύκολα και πολλές φορές τυλίγεται σφικτά γύρω απ τον λαιμό μας στερώντας μας το οξυγόνο.

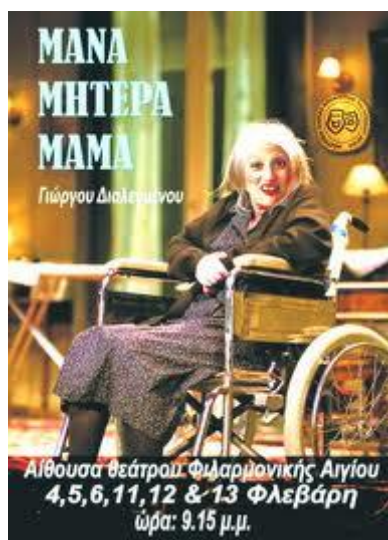

"Η Μαμά είπε μη...!"

Μια σύγχρονη, σπονδυλωτή, νεοελληνική μουσική κωμωδία, με την κυρίαρχη «μητρική φιγούρα» να ξεδιπλώνει διαφορετικές μικρές ιστορίες.

Αν η πρώτη λέξη που λέμε είναι «μαμά», τότε η πρώτη που ακούμε είναι σίγουρα «μη» - και μάλιστα από τα χείλη της μαμάς μας. Τα «μη» συνοδεύουν κάθε κίνησή μας από το πρωί μέχρι το βράδυ και ο απόηχός τους μας ακολουθεί σε όλη μας τη ζωή. Τα «μη» χτίζουν ένα τοίχο γύρω μας. Η μαμά δεν χάνει ευκαιρία σε κάθε στιγμή να μας υπενθυμίζει τι δεν πρέπει να κάνουμε, τι δεν πρέπει να σκεφτούμε, τι δεν πρέπει να φάμε, τι δεν πρέπει να φορέσουμε, που δεν πρέπει να πάμε. Ένα διαρκές "μη" συνοδεύει κάθε κίνησή μας. Στην εμφάνιση, το σεξ, τις φίλιες, τον έρωτα, τη δουλειά, τη διασκέδαση. Στο μικροσκόπιο των Στέλιου Παπαδόπουλου και Γιώργου Βάλαρη, μπαίνει το βιολογικό ρολόι της γυναίκας, το καταναλωτικό ρολόι της, η πρόταση γάμου από τον άντρα, η γενναιοδωρία του, το δαχτυλίδι, η έγκριση από τις φίλες της, η άδεια από τη μαμά, το παιδί, η μητρότητα, η χαλάρωση, ακόμα και η «πλαστική χειρουργική».

Μάνα μητέρα μαμά - του Γ. Διαλεγμένου

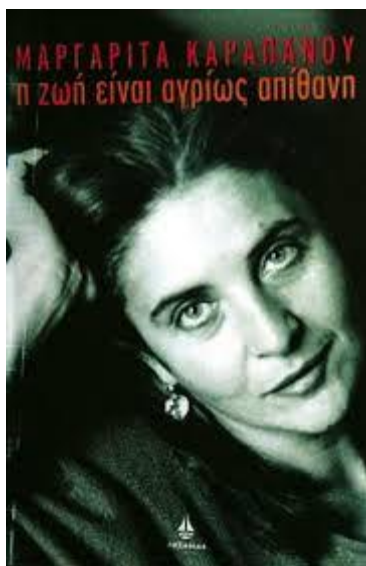
στην επόμενη γενιά.

Το έργο εξελίσσεται την περίοδο της μεταπολίτευσης, όπου το φαινόμενο της αντιπαροχής αλλάζει το τοπίο της Αθήνας ρυθμίζοντας εκ νέου τις σχέσεις των ανθρώπων στην αθηναϊκή κοινωνία. Μια ηλικιωμένη μητέρα, παρά τις δυνατές αντιστάσεις της, πείθεται τελικά από το γιο της και δίνει το σπίτι της αντιπαροχή. Με αυτή την κρίσιμη απόφαση της, παρόλο που η ίδια νιώθει να μετατρέπεται σε φορτίο, σε βάρος για τους οικείους της, παραδίνει τη σκυτάλη

Η μάνα στο έργο του Διαλεγμένου είναι αποκομμένη από το γνώριμο της περιβάλλον, από το τοπίο των αναμνήσεων της. Αναγκάζεται να παραμείνει σ' ένα χώρο ουδέτερο και ανοίκειο, γίνεται περιττή, νιώθει πως αποκόπτεται από τις ρίζες της. Έχει απωλέσει ακόμη και το θάνατο της αφού δεν ελπίζει ούτε στην ανάπαυση του τάφου της. Χωρίς σπίτι, χωρίς τάφο, άστεγη και στη ζωή και στο θάνατο, γίνεται πράγμα, μια αξία άχρηστη. Ένα κεφάλαιο που εξαντλήθηκε, ένας μύθος που κηρύχτηκε σε πτώχευση αφού προηγουμένως ο τόκος του στήριξε και ανάστησε τους άλλους.

Ο συγγραφέας με τρόπο συνταρακτικό, με γλώσσα καιρία και οικεία αλλά όχι γραφική, κατορθώνει να περιγράψει τις οικογενειακές συγκρούσεις μεταβαίνοντας από το τραγικό στο κωμικό εκπλήσσοντας μας συγκινητικά. Το «Μάνα, μητέρα, μαμά» παραμένει ένα έργο διαχρονικό και εξαιρετικά επίκαιρο, όσο επίκαιρα παραμένουν τα ανθρώπινα αδιέξοδα.

Μαμά- η ζωή είναι αγρίως απίθανη

Με αφορμή την ιδιαίτερη σχέση που μοιράζονταν οι Μαργαρίτα Καραπάνου και Ρίτα Λυμπεράκη, η Άντζελα Μπούσκου μας ταξιδεύει στον χρόνο αλλά και μέσα μας, με την παράσταση Μαμά – Η ζωή είναι αγρίως απίθανη - Μητέρα και κόρη, και οι δύο συγγραφείς, ξεδιπλώνουν το νήμα της ζωής τους μέσα σ' έναν ίλιγγο συνεχών μεταμορφώσεων στα όρια μυθοπλασίας και πραγματικότητας. Μια σχέση λατρείας και μίσους, ταύτισης, ανταγωνισμού και υπέρβασης. Οι δύο γυναίκες θα βιώσουν την αγωνία για την ύπαρξη, την τέχνη, το φύλο, τη μητρότητα, τον έρωτα, τον θάνατο. Στην παράσταση συμβάλλει καθοριστικά η δημιουργική χρήση του βίντεο. Την πρωτότυπη μουσική της παράστασης υπογράφει η Μόνικα. Η προσωπική γραφή της Μαργαρίτας Καραπάνου, που πολλές φορές σοκάρει τον αναγνώστη με την αμεσότητά της, μας κάνει να αναρωτιόμαστε εάν πρόκειται για λογοτεχνία ή μαρτυρία. Με υλικά το ταλέντο, την φαντασία, το διεισδυτικό χιούμορ, η Καραπάνου τολμά να μιλήσει ανοιχτά τις ενδοοικογενειακές σχέσεις, τις ερωτικές σχέσεις, την ψυχική ασθένεια, την ανάδυση στην πραγματικότητα, την κατάφαση στη ζωή.

Η ΜΟΡΦΗ ΤΗΣ ΜΑΝΑΣ ΣΤΗ ΜΟΥΣΙΚΗ

Η μάνα κατέχει εξέχουσα θέση στο δημοτικό τραγούδι.

Η φυλή μας με τις αθάνατες παραδόσεις της έχει ανεβάσει τη μάνα στο ψηλότερο βάθρο της οικογένειας, της κοινωνίας, αλλά και της πατρίδας και της θρησκείας, γιατί με την αγάπη και τη στοργή της παρακινεί στα τίμια, στις ηθικές αξίες και στον πατριωτικό φρονηματισμό. Γι' αυτό το δημοτικό τραγούδι στολίζει τη μάνα με τα πιο όμορφα, τα πιο μοναδικά στολίδια του λαϊκού στίχου. Έτσι το τραγούδι, με τους στίχους του φανερώνει την αγάπη και το ενδιαφέρον της μάνας για το παιδί της στα ηρωικά χρόνια της κλέφτικης ζωής, στον ξενιτεμό, στον έρωτα, στο γάμο και στο θάνατο. Εκτός από το δημοτικό τραγούδι ο ρόλος της μάνας απαθανατίζεται και στα σύγχρονα τραγούδια αφού ο ρόλος της παραμένει ο ίδιος στο πέρασμα των αιώνων!!!

Μανούλα μου – Τερζής. Ο συνθέτης ευχαριστεί την μητέρα του για όλη την υποστήριξη που του έχει προσφέρει ! Μέχρι και στο τέλος όταν όλοι οι άλλοι τον αμφισβητούσαν αυτή ήταν εκεί για να τον υποστηρίξει και να τον βοηθήσει να σταθεί στα πόδια του! Στο τέλος κλίνει με τον στόχο "δόλια μάνα " για να της δείξει ότι πάνω από όλα τη νοιάζεται και καταλαβαίνει τις θυσίες της .

Ένα τραγούδι για τη μάνα – Καζαντζίδης. Ο συνθέτης στο τραγούδι του υποστηρίζει ότι ο χαμός της μάνας είναι μια τεράστια απώλεια και λέει χαρακτηριστικά ότι "όποιος χάνει την μάνα του, χάνει τη γη κάτω από τα πόδια του ". Ο συνθέτης ευχαριστεί τη μάνα του για όλες της θυσίες που έχει κάνει και της υπόσχεται ότι θα τη βοηθήσει όπως μπορεί. Την παρακαλεί επίσης να τον συγχωρέσει για κάθε ανησυχία που ήταν αναγκασμένη να περάσει εξαιτίας του .

Μόνο τη μάνα μου - Ρόκκος Ο συνθέτης λέει στο τραγούδι του ότι έχει κουραστεί από τη ζωή του και το μόνο άτομο που θέλει να δει είναι η μάνα του. Είναι η μόνη που εμπιστεύεται και θέλει να έχει κοντά του και με αυτό της εκφράζει την αμέτρητη αγάπη που έχει για αυτή .

Στα σύγχρονα αυτά τραγούδια η μάνα παρουσιάζεται σε μια εξέχουσα θέση! Είναι οι βοηθοί , το στήριγμα και οι άνθρωποι που μας βοηθάνε περισσότερο στην ζωή ! Βρίσκονται πάντα εκεί για εμάς και γι' αυτό ο κάθε καλλιτέχνης την τιμά με το δικό του τρόπο ...